

กระทรวงมหาดไทย ฝรั่งเศส¹

โดย นายสงวน ธีระกุล
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายกเทศมนตรีได้ด้วย แต่ห้ามรัฐมนตรีเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นข้าราชการในรัฐบาลกลาง หรือมีตำแหน่งในบริษัทเอกชน

รูปแบบการปกครองประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีระบบการปกครองแบบสาธารณรัฐ โดยมีประธานาธิบดีซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง เป็นประมุขของรัฐ ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดีมีบทบาทเข้มแข็ง จะนั่งเป็นประธานในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย อย่างไรก็ตาม หากมีการบริหารราชการผิดพลาด คณะรัฐมนตรีเท่านั้นที่เป็นผู้รับผิดชอบ

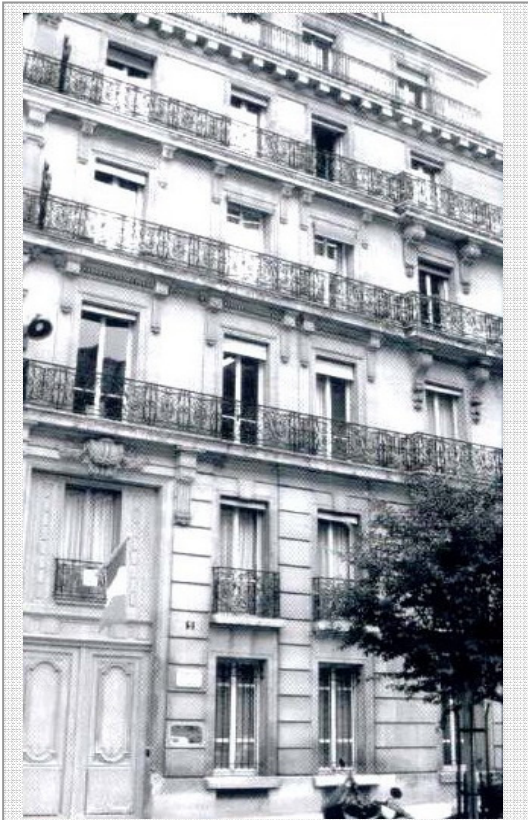
รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสอนุญาตให้บุคคลสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหารพร้อมกันได้ เช่น รัฐมนตรีหรือสมาชิกวุฒิสภาบางคน อาจมีตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เป็น

การบริหารราชการในส่วนกลาง : กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานของรัฐบาลกลาง ประกอบด้วยกระทรวงต่างๆ ประมาณ 20 กระทรวง โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงหนึ่ง ซึ่งฝรั่งเศสใช้ชื่อว่า Ministry of Interior and Overseas Territories หรือ Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du Territoire มีอำนาจหน้าที่โดยสรุป ดังนี้

¹ ข้อมูลจาก (1) Wikipedia, the free encyclopedia (2) www.buyusa.gov/france/en (3) "การปฏิรูประบบราชการของต่างประเทศ" สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และ (4) คำบรรยายของวิทยากร กระทรวงมหาดไทย ประเทศฝรั่งเศส ณ กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551

อำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย

ที่ทำการส่วนหนึ่งของ
กระทรวงมหาดไทย ฝรั่งเศส

- ดูแลรักษาความมั่นคงภายในประเทศ ทั้งด้านอาชญากรรม (criminal acts) และสาธารณภัย (natural catastrophes) ได้แก่

- การบังคับใช้กฎหมายหลัก และกำกับดูแลตำรวจ ทั้งตำรวจแห่งชาติ และตำรวจภูธร (French Gendarmerie) แต่ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่รวมถึงการสืบสวนสอบสวน (criminal enquiries) ซึ่งเป็นภารกิจของฝ่ายตุลาการ
- การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (Civil Defence and Security)
- ดับเพลิง (Sapeurs-Pompiers or Firefighters)

- การออกบัตรทะเบียนต่างๆ (identity documents) ได้แก่ passports, บัตรประจำตัวประชาชน และใบขับขี่ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ préfetures เป็นหน่วยรับคำร้อง และกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ออกบัตรให้

- กำกับดูแลความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลาง กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

- ขนย้ายและจัดการเลือกตั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด (prefectoral levels) โดยมีศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง เป็นหน่วยตรวจสอบผลการเลือกตั้ง (Constitutional Council or the administrative courts)

- เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ (all départemental préfets and sub-prefects)

มาตรการที่น่าสนใจ ในการดูแลรักษาความมั่นคงภายในประเทศ

ตามร่างกฎหมายต่อต้านการก่อการร้าย (anti-terrorism law) ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทย (นาย Nicolas Sarkozy ในขณะนั้น) ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา มีการกำหนดมาตรการใหม่ๆ ที่ให้ตำรวจมีอำนาจมากขึ้นในการป้องกันการก่อการร้าย

กล้องตรวจจับ (Video Surveillance)

กฎหมายใหม่จะสนับสนุนมาตรการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อตรวจจับเหตุการณ์ในที่สาธารณะมากขึ้น รวมทั้งในสถานที่ส่วนบุคคล ร้านค้า หรือแม้แต่ปูชนียสถาน และเฉพาะผู้สอบสวนที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่สามารถขอรูปภาพที่บันทึกไว้ได้ ภาพที่บันทึกจะเก็บไว้เป็นเวลา 1 เดือน และการติดตั้งระบบกล้องวงจรปิดนี้จะมีการตรวจสอบทบทวนทุกกระยะ 5 ปี

ในกรณีเร่งด่วนฉุกเฉิน ตำรวจอาจมีอำนาจที่จะติดตั้งกล้องได้นานถึง 4 เดือน โดยไม่ต้องขออนุญาตก่อนได้ นอกจากนี้ ตำรวจยังจะมีอำนาจบังคับให้บางสถานที่ เช่น โรงงานพลังงานปรมาณู หรือสถานีรถไฟ ต้องติดตั้งกล้องวงจรปิดด้วย

ระบบควบคุมการ เดินทางเคลื่อนย้าย (Control of Movement)

ในอำนาจของกฎหมายใหม่นี้ หน่วยงานที่ให้บริการเดินทางขนส่งทางรถไฟและทางน้ำ ต้องเก็บข้อมูลของผู้โดยสาร (เช่น ชื่อ ที่อยู่ โทรศัพท์ วันเดือนปีเกิด อาชีพ) ที่เดินทางบ่อยๆ ไปยังสถานที่ซึ่งเป็นศูนย์รวมของคนนานาชาติ และมีภาวะเสี่ยงภัย รวมทั้ง ทางکارจะมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อเก็บบันทึกภาพรถยนต์ผ่านป้ายทะเบียน และผู้โดยสารด้วย ภาพที่บันทึกได้จะส่งไปเชื่อมกับระบบข้อมูลรถที่ถูกขโมย

โทรศัพท์ และ Internet

ผู้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ และ อินเทอร์เน็ต จะถูกกำหนดให้ต้องเก็บบันทึกข้อมูลการเชื่อมต่อ (ไม่ใช่เนื้อหาการสนทนา/สื่อสาร) ไว้เป็นเวลา 1 ปี เหตุผลคือ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าใครติดต่อกับใคร จากที่ใด และยาวนานแค่ไหน

นอกจากนั้น บทกำหนดโทษสำหรับผู้ก่อการร้ายจะเพิ่มขึ้นเป็น 30 ปี ในกรณีที่เป็นการหัวหน้าขบวนการ และ 20 ปีสำหรับสมาชิกขบวนการ รวมทั้ง กระทบการคลังมีอำนาจที่จะอายัดทรัพย์สิน(freeze the assets) ของกลุ่มผู้ก่อการร้ายได้

ในการนี้ ประเทศฝรั่งเศส มีหน่วยงาน CNIL ทำหน้าที่ตรวจสอบทบทวนด้วยกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน (civil liberties) ด้วย

การปกครองในพื้นที่ภูมิภาค

นอกเหนือจากการบริหารราชการส่วนกลางซึ่งมีกระทรวงทบวงกรมต่างๆ นั้น การปกครองในพื้นที่ภูมิภาคของประเทศฝรั่งเศส แบ่งออกเป็น 22 ภาค (Region), ประมาณ 100 จังหวัด (Department) และประมาณ 36,000 เทศบาล (commune)

Region และ Department มีการปกครอง 2 รูปแบบซ้อนกันอยู่ คือภูมิภาค กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล มี autonomy มีงบประมาณของตนเอง ซึ่งในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลได้กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นๆ ตามลำดับ แต่หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดดำเนินงานเรื่องใดได้ไม่ดี รัฐบาลก็อาจเรียกอำนาจหน้าที่เรื่องนั้นกลับคืนมาได้ และเนื่องจากฝรั่งเศสเป็นเอกรัฐ มิใช่สหรัฐ ทุกกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีอะไรบ้าง ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด (prefet) ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยผู้ว่าฯ จะกำกับดูแลในลักษณะ post audit คือปล่อยให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานไปได้เอง ไม่ต้องเสนอให้ผู้ว่าฯ ตรวจสอบก่อนและอนุญาตอนุมัติก่อน แต่ผู้ว่าฯ จะคอยตรวจสอบดูแลไปตลอดเวลาในระหว่างที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ทั้งด้านพฤติกรรมกรปฏิบัติงาน และด้านการออกกฎระเบียบต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากผู้ว่าฯ เห็นว่า้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ดำเนินการหรือออกกฎระเบียบที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะแจ้งให้ทราบและส่งเรื่องให้ศาลปกครองพิจารณา หรือหากเป็นพฤติกรรมที่มีความผิดทางอาญา ก็อาจส่งให้ศาลอาญาพิจารณา

